

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БҮРЯАДА АМТЭН

Бүгэдэ арадай сонин

1998
ИЮНИН
27

Зунай дунда
шара морин
нарын
3
гарагай 7
СУББОТО
№ 114 (19955)
Газетийн сэн хэлсээтэ

1921 оной
декабри
21-нээ гарана

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ - ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТҮРҮҮЛЭГШЭ Л. В. ПОТАПОВТА

**Хүндэтэ Леонид
Васильевич!**

Буряад Республикын Президентын тушаалда шэнээр хунгагдаһан ушараар Тание Россин Федерациин Правительствоын нэрэһээ амаршалнаб!

Үндэр тушаалда орохо хүсэлтэй олохон хүниие бата найдамтайгаар илаһан ушар

бол республикын толгойлогшын тушаалда Буряад ороной экономика болон промышленности хүгжөөхэ, регион дотор политическэ, экономика тогтууритай байдал хангаха талаар Танай гаргадаг хүсэлэл оролдолгын эгээл хурса шүүмжэлэгшэдэй - Республикын эрхэтэдэй зүгһөө зохио сэгнэлтэдэ

хүртэнэнэй тодо гэршэ болон. Элүүр энхые, Буряад Республикын, бүхы Россин аша туһада амжалтатай, үрэ түгэс хүдэлмэри хүсэнэб.

Россин Федерациин
Правительствын
Түрүүлэгшэ
С. КИРИЕНКО.

Июниин 28 - Залуушуулай үдэр

ОЛОНХИНЬ АЖАЛААР ХАНГАГДАХА

Байгша оной январин 12-то Буряадай М.Ербановай нэрэмжэтэ совхоз-колледж аграрна колледж гэжэ шэнээр нэрлэгдэһэн юм. Мүнөө жэл хамта дээрээ 218 оюутан тус колледж дүүртэбэ, тэрэ тоодо 21 агроном, 48 бухгалтер, 33 ветеринарна врач, 70 правовед болон 46 фермер. Дүүргэгшэдэй олонхиинийн хаа хаанахи ажахы-

нуудһаа, предприятинуудһаа нуралсалда эльгээгдэһэн байна. Тиймэһээ тэдэнэр мүнөө лаб ажаалаар хангагдахань. Мүн дүүргэгшэдэй 2-3-ниинь түрэл колледждоо хүдэлхээ түсэблэнэ. Харин залуу мэргэжэлтэдэй бэшэниин ажал бэдэрхэ гэһэн орёохон асуудалда абтахань.

Борис БАЛДАНОВ.

ЧЕХИ, МОСКВА, ИСПАНИ...

Нёдондо жэл манай республикын хүүгэдэй ансамбльнууд хари гүрэнүүдээр бэлиг шадабария харуулан юм. Энэ зун мүн лэ фестивалнуудта тэдэнэр хабаадаха юм.

Мүнөө хүүгэдэй жэшээтэ «Булжамуур» ансамбль Чехи гүрэндэ эмхидхэгдэһэн фестивалда хабаадана. Энэ фестивалин хүүлээр Москва ержэ, бүхэдэлхэйн хүүгэдэй наадануудай нээлгын баяр ёһололдо шадабария харуулха.

Мүн зүүн зүгэй хатарай «Лотос» ансамбль августын эхээр Испани ошохо түсэбтэй юм.

Борис БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Наран» ансамбль Англида.

«ТЭРЭ ХАБАРАЙ УРГЫНУУД» -

гэжэ нэрэтэй мэдээжэ поэт Георгий Дашабыловай шэнэ ном «Буряад үнэн» газетын хэблэлэй таһагта үсэгэлдэр хэблэгдэжэ гараба. Хэдэн жэлэй урда саһаа эртүүр наһа бараһан поздэй түрэнөөр 60 наһанай ойдо зорюулагдажа гараһан энэ номдо тэрэнэй хүүлэй жэлүүдтэ бэшэһэн шүүлэгүү болон дуунууд, мүн уран зохёолшо тухай нүхэдэйн, түрэл дүтын хүнүүдэй бэшэһэн дурасхаалууд оруулагдаа.

Номтойнь танилсуулгада, мүн поздэй дурасхаалда

зорюулагдаһан үдэшэ үндэһэтэнэй номой сапда үнгэргэгдэжэ, уран зохёолшо, эрдэмтэд, журналистнууд, нютагаархидын хабаадалсажа, үгэ хэлээ. Дуунуудынь артистнууд ханхинуулаа, шүүлэгүүдынь уншагдаа.

Г. Ц. Дашабыловай 60 наһанда зорюулагдаһан гол эхэ хэмжээ ябуулганууд намартаа Хэжэнгэ нютагтань үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

Лопсон ТАПХАЕВ, номой редактор, эмхидхэлэй комитэдэй гэшүүн.

Июниин 24-нэй дугаарай 4-дэхи нюурга «Шагналнууд, хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд, Хүндэлэлэй грамотанууд» гэһэн материал соо техникескэ адуу гаргагдаа. Шойнепова Нина Васильевна гэхын орондо Шойнепова Нина Бажеевна гээд уншаха. Редакци Нина Бажеевнаһаа, мүн уншагдаһаа хүлисэл гуйна.

ЭХИЛХЭН ХЭРЭГЫНЬ ХОДОДОО УРАГШАТАЙ БАЙГ!

Байгша оной июниин 24-нэй үдэр Улаан-Үдэ хотын мэр Геннадий Айдаев олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдтэй пресс-конференци үнгэргэжэ, энэ тушаалда хунгагдаһаар 100 үдэрэй туршада ямар хүдэлмэрин хэгдэһэн, мүн саашадаа бэелүүлхэ хараа зорилгонууд тухайгаа тодорхойлоор хөөржэ үгэбэ:

- Энэ орёо сагта хамаг бэрхэшээлнүүдэ тоолоод, минь нуухын аргагүй нэн тула ажаמידарха аргуудынь бэдэрхэ талаар үнгэргэһэн 100 үдэрэй туршада хотын захиргаан эмхидхэлэй ажал ябуулаа, ябуулхашье гээд мөн түрүүн онсолноб. Хотын олон хунгагшадаар дэмжэгдэһэн зорилгонуудынь бэелүүлгээр хүдэлмэри түрүү-

шын үдэрһөө эмхидхэгдээ. Бүри жэл хахадай урда эхилхэн хотын хүтэлбэриин байгууламжынь хубилгаха хүдэлмэри тодорхойлогдобо. Энэ талаар Новосибирск, Омск, Эрхүү, Шэтэ хотонуудай ажаябуулгын дүршэл, онол аргуудынь мэргэжэлтэднай тон наринаар шэнжэлжэ, өөрингөө эрхэ байдалда таарама түсэб зохёогоод, хубилалтануудынь хэжэ эхилбэди. Энэ хугасаада бюджетэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлхэнэй үри нёдондонойхиһоо бага болгогдоо. Хүн зоний халуун уһаар хангалгынь гуримшуулха, хотынь үбэлдэ бэлдэхэ хүдэлмэринүүд

хараалагдаһан болзорой ёһоор ябуулагдана. Ерэхэ үбэлдөө хотын хүн зоний дулаагаар хангалгынь хараа байса найжаруулхын тула 2-дохи ТЭЦ-нээ татагдаһан дулаа дамжуулгын 6-дахи магистральной ашаглалгада оруулха хэрэгтэ республикын Правительство 100 миллион түхэриг үгэхэ болонхой. Үбэлдэ бэлдэхэ хүдэлмэри хотын 3 райондо мүнөө түлэг ябуулагдана.

(Үргэлжэлэлын 4-дэхи нюурта).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ хотын мэр Г. А. Айдаев.

Гомбо САМБЯЛОВАЙ фото.

ГОМБОЖАБ ЦЫБИКОВЭЙ ДУРАСХААЛДА

Мэдээжэ эрдэмтэн Гомбожаб Цыбиковэй 125 жэлэй ойтой дашарамдуулан, июниин 26-28-най үдэрнүүдтэ Урда-Агада шатарар мурьсөөн үнгэргэгдэхэнь.

Уласхоорондын спортын мастер Тимур Иванов, мүн Алексей Шагжиев, Лубсама Гармаева болон бусад буряадай мэдээжэ шатаршад тусмүрьсөөндэ хабаадаха тухайгаа мэдүүлэнхэй.

Л. ГАРМАЕВА.

«... ангир, булжамуур алабал, мори абаха, ... булга, үнэгэ, хэрмэ, хирна алабал, ехэнэнь гунжа, баганаань хони абаха» гэжэ заахан байдаг.

МУУЛ НАА – МОНГОЛ ГҮ,
МОХООЛ НАА – МАГАРДААН ГҮ?

Би энэ статьягай гаршар болоһон асуудалда тад ондоо харюу үгөөд туршаһуу. Намайе нэгтэ ядуу буряад аад, юундэ гэнтэ монголнуудай түлөө ханаагаа зобоо юм гэхэн асуудал гаража болохо. Энэ асуудалда харюусахын тула түүхын гүн руу шэглэхэ баатай болонобди.

Олон зуугаад жэлэй саада тээ Ехэ Монгол Уласай хамтаран, гүрэн түрэ тогтоохо үедэ тэрэ гүрэнэй бүридэлдэ монгол хэлэтэй хэдэн зуугаад гэхэ гү, али 2 мянган обогууд ородог байгаа гэжэ монголшо эрдэмтэд тоолон тодорхойлон байна.

Мүнөө үедэ монгол арад гэшэ халха монгол, буряад монгол, үбэр монгол, ойрод монгол, хальмаг монгол гэхэн табан ехэ б ү л э г н ө бүридэнэ. Тиихэдэ бидэ монголшууд болоно гүбди, али үгы гү?

Ехэ Монгол Уласай нютаглажа байһан газарта гэхэ гү, али Түб Азида энэ дэлхэй дээрэ анха түрүүшынхиеэ хүн бии болоһон юм гэжэ олон тоото эрдэмтэд тоолодог. 1920-ёодоной эхээр Америкийн эрдэмтэд Монголой губида табан жэлэй туршада шэнжэлгэ хээд, Ази түбиин тэгэндэ энэ дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшынхиеэ хүн бии болоһон гэжэ тодорхойлон байна. Энэниинь француз, ород эрдэмтэд дэмжэһэн гэшэ.

2-3 миллион жэлэй саада тээ Монголой газар дээрэ амидардаг байһан хармагшанай гэхэ гү, али бишэнэй яһанай үлэгдэлүүд Орхон шадарһаа олоһон юм. Мүн эртэ урдын хүнэй үлэгдэлүүдье олоһон байна.

Энэ дэлхэйн хүн түрэлтэнэй бии болоһон үлгы сахин тахижа байһан монголчуудые муу гэжэ болохо аал? Үгыг хэбэртэй даа... Яашье үгы!

Зарим эрдэмтэд хүн гэшэ Африкаһаа гараһан гэжэ тоолодог. Зүгөөр бидэ энэ асуудал дээрэ тогтобогүйбди.

Манай монголшууд хадаа эртэ урдын түүхэтэй юм. Тэрэ түүхэнь Ехэ Монгол Уласые байгуулагша агуухэ Чингис хаанһаа холо урид эхилһэн ааб даа.

Гурба мянган жэлэй саада тээ

ажаһууһан хүнү гэхэн арад хүн түрэлтэнэй болон Түб Азийн түүхэ болон соёло онсо ехэ нүлөө үзүүлһэн байна. Тэдэнэр хадаа манай дээдэ үешинхи болон гээшэ даа.

Мүнөө үешин саг тоололын гэхэ гү, али манай ээрын урда тээхи 209 ондо хуннуар анха түрүүшынхиеэ гүрэн түрэ тогтоһон гэшэ. Тэдэнэр гол түлэб мал ажахы эрхиддэг байгаа гэжэ археологууд тодорхойлон юм. Мүн тарья тариад, түмэр хайлууддаг хэн. Хуннуудай шаньюй Модэ гэшэдэ Хитадай хаан басагаая үгэжэ, хоёр г ү р э н э й хоорондо ураг найрамдалай х а р и л с а а х э л с э э н баталагдаһан байна.

Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, хитадуудай хуннуудаһаа ехэтэ һүрдэдэг байһые харуулна гэшэ.

Модэ хаан өөрынгөө гүрэниие баруун, зүүн гар, түб гэжэ гурбан газар хубаажа, бүхы хүн аймагаа арбата, зуута, мянгата, түмэнтэ гэжэ сэрэгтэй байгуулалтада зохёон оруулан юм. Тэрэ улсайнгаа хэрэгы тус бүри түмэн сэрэгтэй 24 ахалагшанартай зүбшэн шийдхэдэг байгаа. Модэ хаанай байхада хуннуар Номгон далайһаа эхилээд, Турфанай ехэ тала хүртэр бүхы аймагы нэгдхэн захирдаг хэн. Тэдэнэр өөрын үзэг бэшэгтэй бэлэй.

Монголшууд хүн түрэлтэнэй урда ямар габьяатай гэшэб? Тэдэнэр тон түрүүн жэлье 12 һарада хубааһан байна. Монголшуудай дээдэ үе болохо хуннууд Наранда, һарада, Тэнгэридэ, Байгаалида, Дэлхэйдэ шүтэжэ, сагай уларилые олон жэлэй туршада ажаглажа, амитанай түрэхэ, үрэжэхэ, ургамалай ургажа сээглэхэ үе, халуун дулаан, һэрюун хүйтэн болохо үе гэжэ дүрбэн газар хубаагаад, һарануудта 12 амитанай нэрэ үгһэн юм. Энээн тухай ородой эрдэмтэн И.В. Захарова, француз эрдэмтэн Э.Шеван гэгшэд бэшэһэн байдаг.

Хуннуудай литые хитадууд халан абаа бэлэй. Тэдэнһэ Япон, Вьетнам, Солонгос болон Азийн бусад гүрэнүүдтэ дэлгэрээ хэн.

Монголшууд гэшэ дэлхэйн урлалай гэхэ гү, али искусствын эхиндэ байгшадай нэгэн юм. Шулуун зэбсэгтэ үешин олон тоото урлануудые Монголой газар дайда дээрэ археологууд олоһон байна. Академик А.И.Окладников «Түб Ази болон Монгол гэшэ үнэхөөрөө хүн түрэлтэнэй урлалай орон юм» гэжэ хэлэһэн байдаг. Эндэ нэн түрүүн хабсагай дээрэ зураһан зурагууд ороно.

Монголшуудай үшөө нэгэ габьяан гэхэдэ, тэдэнэр дэлхэй дээрэ тон түрүүн тэргэ дархалһан суутай. Тэрэниие хабсагай дээрэ зураһан тэргын дүрсэнүүд гэршэлнэ. Тэдэ олон тоото зурагуудые эрдэмтэд манай ээрын урда тээ III мянган жэлэй саана зурагдаһан гэжэ багсаадаг байха юм. Хабсагай дээрэ зурагдаһан тэргын дүрсэнүүд Хүбсэгэл аймагта, Губи-Алтай аймагта, Түб аймагта олоор дайралдаг. Тэдэниие хаража байхада, монгол-шуудай үбгэ

эсэгэнэр 5 мянган жэлэй саада тээһэ малай хүсэ хэрэглэжэ, анха түрүүшынхиеэ тэргэдэ хүлэлһэн байна.

Монголшуудай үшөө нэгэ габьяа гэхэдэ, тэдэнэр дэлхэй дээрэ эгээл түрүүшынхиеэ саарһан мүнгэ зохёһон юм. Энээн тухай хитад, япон, француз, герман болон бусад эрдэмтэд бэшэ хэн.

Чингис хаанай үедэ монголшууд сүхэс гэжэ нэрэтэй мүнгэ хэрэглэдэг байһан тухай «Монголой нюуса тобшодо» бэшэгдэһэн байдаг.

1224-1225 онуудта Чингис хаан зарлиг буулгажа, Афганистанда нюур таладаа «Үнэн үлзытэ юрэнхы үрлэг жанжин» гэжэ бэшэһэн, нүгөө таладаа «Туйлын дээдэ Чингис хаан» гэжэ араб үзэгөөр бэшэһэн мүнгэ шудхуулан байна.

Мүн Чингис хаан улаан гахай жэлдэ гэхэ гү, али 1227 ондо анха түрүүшынхиеэ саарһан мүнгэ хэблэн гарһан юм гэжэ Хитадай эрдэмтэн Фэн Син Вэй, Японой эрдэмтэн Е.Кого баталан

бэшэһэн гэшэ. Гадна Энэдхэгтэй соёлой академиин президент, доктор, профессор Локеш Чандра иигэжэ бэшэһэн байна: «Монгол улас түүхэдэ анха түрүүшынхиеэ саарһан мүнгэ хэрэглэжэ эхилһэн юм. Тэрэнь хүн түрэлтэнэй ниигэмэй харилсаанда үндэһэн эрьелтэ гарһан байна. Алта, мүнгэ, адуу малые саарһан мүнгөөр солихо гэшэ тэрэ үедөө гайхалтай хубисхалта зүйл байгаа».

Чингис хааниие залгамжалагша хүбүүдэнь ехэ хэрэгынь үргэлжэлүүлжэ, 1236 оной нэгдэхэ һараһаа эхилэн, Үгэдэй хаантэй зарлигаар саарһан мүнгэ дахин хэблэжэ эхилһэн юм. Тэрэ 1240 ондо 16 мянган түхэриг үри түлбэри түлэхэдөө, баһал саарһан мүнгэ хэрэглэһэн юм гэхэн мэдээн бии.

Монголшууд байгаали хамгаалха талаар энэ дэлхэйн хүн зон сооһоо эгээл түрүүн хуули абаһан юм. Монгол хэлэтэ арадууд хэр угһаа хойшо байгаалидаа тон гамтайгаар хандадаг байгаа. Жэшээнь, манай ээрын урда тээхи 3-дахи зуунай үедэ хуннууд Отгон-тэнгэри уулые тахижа, зун намарай үедэ ехэ тайлга хэдэг байгаа. Эгээл түрүүшын «Ехэ засаг» гэхэн хуулида уһа бузарлабал, хатуу яла тохогохо гэжэ бэшэһэн.

Гадна Үлзытэ хаанай үедэ 1294 ондо гарһан хуули саазын бэшэгтэ иигэжэ бэшэһэн:

«...хабар болоходо, хамагай урда модо тарижа, хуулгаха хэрэгтэй. Модо хэрэгтэйгэ о т о л ж о болохгүй. Т и и г э б э л я л а д у у л х а болоно. Ой модон ехэ болобол, албан ба аминда тон ашагтай».

XVI зуунай сааза бэшэгтэ: «... уһа бузарлабал, морин үхэр хоёрыень абаха. Гэршэ хүн үхэр абаха» гэжэ зааһан байдаг. «Халха журам» гэхэн сааза бэшэгтэ: «Мэдэжэ байжа, шогложо уһа бузарлабал, шүдэлэн мори, үхэр хоёрые абаха, гэршэ хүндэ үхэр үгэхэ» гэжэ бэшэһэн.

Ан амитадай талаар 1640 ондо абтаһан «Ехэ сааза» бэшэгтэ:

болоһон түүхын үйлэ ябадалые бэшэһэн юм.

Одотой тэнгэри оршожо, Олон улас байлдажа, Орондоо орохо забгүй Олзolon буяалдажа байба. Хүрсэ дэлхэй хүрбэжэ, Хүвчин улас хямаралдажа, Хүнжэдөө орохо забгүй Хүнөөлдэжэ тэмсэжэ байба. Ородой гайхамшагта монголшо эрдэмтэ Б.Я.Владимирцов иигэжэ бэшэһэн байна:

«Нюуса тобшодо» адлар жэнхэни амидаралые тодорхой дүрсэлэн харуулан зохёолые нэгэшые нүүдэлшэ арад үлөөгөөгүй юм». Эрдэмтэнэй бэшэһэн эдэ үгэнүүдые дэлхэйн бүхы эрдэмтэд нэгэн дуугаар дэмжэдэг гэшэ.

Мүнөө үедэ Монгол ороной ниислэл хотые Улаан-Баатар гэдэг. Харин урдань Улаан-Баатар олон тоото ондо оондөө нэрэтэй байһан юм. Анхан түрүүн байгуулагдахадаа, «Дэлгэр ехэ буянта уулын түгэс баясхаланта номлол бүтээлэй ехэ хиид», мүн монгол, манжа судар бэшэгтэ «Да хүрээ», «Хутагтын хүрээ», хитад номуудта «Кун-лунь», түбэд бэшэгтэ «Рибойгандан шадублин», «Чонмо», ород болон Европын ном хэблэдэ «Урга», монгол арадай аман ярянда «Богдын хүрээ» гэжэ нэрлэдэг байгаа.

1639-1706 онуудта «Үргөө», 1706-1778 онуудта «Ехэ хүрээ», 1778-1911 онуудта «Ехэ хүрээ хото», 1911-1924 онуудта «Ниислэл хүрээ» гэдэг хэн. Харин 1924 ондо Улаан-Баатар гэжэ мүнөөнэйнгөө нэрэ абаһан байна.

Бидэ эндэ монгол угсаата арадуудай дэлхэйн соёлодо үзүүлһэн нүлөө тухай тон богонихоноор хөөрөбди.

Саашань утаар хөөрөө һаа, заха үзүүргүй юм ааб даа. Тиихэдэ «муул һаа - монгол, мохоол һаа - магардаан» болоно гү, али үгы гү гэжэ бодожо үзыт даа, хүндэтэ уншагшад!

Дондок БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Монголшууд энэ дэлхэй дээрэ анха түрүүн тэргэ дархалһан юм.

Монголшууд энэ дэлхэй дээрэ анха түрүүн саарһан мүнгэ зохёһон юм.

Монголшууд энэ дэлхэй дээрэ анха түрүүн байгаали хамгаалха хуули абаһан юм.

«1998 оной июнийн 21-дэ үнгэргэгдээн Буряад Республикын Президентын хунгалтын дунгууда тухай»

ТОГТООЛ

1998 оной июнийн 25-дэ Улаан-Үдэ хотоноос Буряад Республикын Президентын хунгалтын биолетеныг оруулагдаа.

МОВ Андрей Георгиевич 1957 оной январин 1-дэ түрэнэн. «Бурятия» гэхэн нэгдэх республиканска гүрэнэй бэшэ пенсионно жасын гүйсэхдэхы директор. Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

ИДАКОВ Николай Яковлевич 1949 оной декабрин 1-дэ түрэнэн. Буряад Республикын мелиорацин болон хүдөө ажыхын уһанай хангалтын комитедэй түрүүлэгшэ. Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

ХАЛЭВ Игорь Васильевич 1964 оной майн 7-до түрэнэн. Россия бүгдэ арадай союзай Буряадай республиканска таһагай түрүүлэгшэ. Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

ИПРОВ Бато Ламуевич 1964 оной январин 2-то түрэнэн. «Икат» хизаарлагдамал харюусалгатай бүлгэмэй генеральна директор. Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

ИПОВ Леонид Васильевич 1935 оной июлийн 4-дэ түрэнэн. Буряад Республикын Президент. Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

ИОНИН Сергей Иванович 1952 оной майн 26-да түрэнэн. «Амта» кондитерска фабрикын генеральна директор. Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

ИДАНОВ Владимир Бисляевич 1936 оной мартын 7-до түрэнэн. Буряад Республикын Арадай Хуралай Бюджетэй, финансын, налогой болон банкнуудай талаар комитедэй түрүүлэгшэ. Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

ИТЕВА Цыреноча Добчиновна 1957 оной июлийн 29-дэ түрэнэн. «Евро-СВ» инвестиционно компаниин генеральна директорэй советник. Москва хотодо ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

ИЗЕТУЕВ Сергей Цыренович 1961 оной февралын 7-до түрэнэн. «Үлзы» нээмэл акционернэ бүлгэмэй президент. «Бурятия» Газетно-журнальнэй комплекс» нээмэл акционернэ бүлгэмэй генеральна директор. «Байкалтурист» хизаарлагдамал харюусалгатай бүлгэмэй генеральна директор. «Республика Бурятия» журналай редакциин ахмад редактор. «Будьте здоровы» газетын редакциин ахмад редактор. Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

ИПОВАЛОВ Валерий Анатольевич 1957 оной ноябрин 22-то түрэнэн. «Честь и Родина» гэхэн бүгдэ Россия нийтын хүдлөөнэй Буряадай отделениин координатор. Буряад Республикын Ивалгын районой Иволгинск хууринда ажаһуудаг. Бүлэг хунгалшадаар дэбжүүлэгдээ.

Хунгалтын 782 участогууда хунгалта үнгэргэгдөө. Буряад Республикын Президентын хунгалта дуугаа үгээн дунгууда тухай 25 территориальна хунгалтын комиссинуудай протоколуудай үндэһөөр Буряад Республикын хунгалтын комисси тодорхойлоо: 1. Хунгалтадай списогуудтэ оруулагдаһан хунгалтадай тоо - 682724 2. Дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай тоо - 366037 3. Үнэн гэжэ тоологдоһон хунгалтын биолетенынүүдэй тоо - 349020 4. Кандидат бүхэнэй түлөө дуугаа үгэлгэдэ: А.Г.Громовай түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 13532-ын гэхэ гү, али 100 процентны; А.Я.Конаковой түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 1225-ниинь гэхэ гү, али 33 процентны; А.В.Михалёвой түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 4098-ниинь гэхэ гү, али 12 процентны; А.А.Очировой түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 20977-ниинь гэхэ гү, али 173 процентны; А.В.Потаповой түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 231530-ниинь гэхэ гү, али 63,25 процентны; С.И.Прониной түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 16243-ниинь гэхэ гү, али 44 процентны; А.С.Сагановой түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 23864-ниинь гэхэ гү, али 52 процентны; А.Д.Сергеевагай түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 3772-ын гэхэ гү, али 103 процентны; А.Ц.Улзетувай түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 3484-ниинь гэхэ гү, али 45 процентны; А.Ш.Шаповаловой түлөө дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан хунгалтадай 20158-ниинь гэхэ гү, али 5,51 процентны.

Хунгалтадаадууде буруушаагаа - 10137-ниинь гэхэ гү, али 2,77 процентны. 17017 биолетенынүүд үнэн бодото бэшэ гэжэ тоологдоо.

Буряад Республикын Президентын хунгалта тухай» Буряад Республикын хунгалтын 66-дахи статьягай 5-дахи пункттын үндэһөөр хунгалтын комисси тогтообо: А.Потапов Леонид Васильевиче Буряад Республикын Президентээр хунгалтада тоолооко.

1998 оной июнийн 21-дэ үнгэргэгдээн Буряад Республикын Президентын хунгалта дуугаа үгэлгын дунгууда тухай Буряад Республикын хунгалтын комиссин биолетон баталла. Буряад Республикын Президентын хунгалтада дуугаа үгэлгөөр территориальна хунгалтын комиссинуудай үгээн дунгууде олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ оруулагдаа.

«НИИТЭ РЕПУБЛИКАНСКА РЕФЕРЕНДУМ ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ»

ТОГТООЛ

Хүдөө ажыхын гол шухала газарнууде болон тэрэнэй хунгалтадаадууде худалдан абалгы болон худалдалгы хорихо талаар референдум тухай» Буряад Республикын Президентын Зарлигта хунгалтанууде оруула тухай» Буряад Республикын Президентын хунгалтын 5-най 100-дахи номерой Зарлигтай зохилдуулан, Буряад Республикын хунгалтын комисси иигэжэ тогтооно:

«Хүдөө ажыхын гол шухала газарнууде болон тэрэнэй хунгалтадаадууде худалдан абалгы болон худалдалгы хорихо талаар» референдум референдум 1998 оной июлийн 5-да үнгэргэхэ.

Буряад Республикын хунгалтын комиссин түрүүлэгшэ В.Г.ЛАРИОНОВ, Буряад Республикын хунгалтын комиссин секретарь Л.И.ДЕДЮХИНА.

Улаан-Үдэ хото. 1998 оной июнийн 25.

«БУРЯАД РЕПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ХУНГАЛТАДА ДУУГАА ДАХИНАА ҮГЭЛГЫЕ ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ»

ТОГТООЛ

«Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадуудай хунгалта тухай» Буряад Республикын Хуулийн 56-дахи статьягай зохилдуулан, Буряад Республикын хунгалтын комисси тогтооно гэбэл:

1. Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадуудай хунгалтада дуугаа дахинаа үгэлгэ үнгэргэлгые 1998 оной июлийн 5-да тогтоохо.

Буряад Республикын хунгалтын комиссин түрүүлэгшэ В.Г.ЛАРИОНОВ, Буряад Республикын хунгалтын комиссин секретарь Л.И.ДЕДЮХИНА.

Улаан-Үдэ хото. 1998 оной июнийн 25.

1998 ОНОЙ ИЮНИЙН 21-ДЭ ҮНГЭРГЭГДЭЭН БУРЯАД РЕПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ХУНГАЛТАДА ДУУ ҮГЭЛГЫН ДУНГУУДА

Table with 5 columns: №, Округуудай нэрэ, Округуудай дуугаар, Дахинаа дуугаа үгэлгэдэ хабаадагшад, Дуу үгэлгын тоо, Хунгалтада хабаадаһан хунгалтадай тоо %

Буряад Республикын хунгалтын комиссин түрүүлэгшэ В.Г.Ларионов, Буряад Республикын хунгалтын комиссин секретарь Л.И.Дедюхина

ЭХИЛНЭН ХЭРЭГЫНЬ ХОДОДОО УРАГШАТАЙ БАЙГ!

(Түгэхэл. Эхинийн 1-дхи нюурта).
Болбосон түхэлтэй байрануудта ажаһуугшад нара, жэлээр салингаа абадаггүй ушарһаа дулаагаар, халуун, хүйтэн уһаар хангагдаһанай түлөө нилээд ехэ мүнгэ үритэнхэй. Ушар иимэһээ тус бэрхэшээлдэ ороһон зоной байра байдалые тусхай комиссар шэнжэлэн тодоруулаад, тэдэнэй үри халгааха хүдэлмэри ябуулагдаха. Хотын транспортые хүгжөөжэ, дайнай, ажалай ветерануудые түлөөһөгүйгөөр хангаха асуудал ойрын үедэ мүн лэ шиидхэгдэхэ.

Хотын захиргаанай бюджетэ мүнгэнэй оршые дээшлүүлхын тула олзын бага хэрэг эрхилэлгые хараа байса хүгжөөхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, энэ хүдэлмэриие бодомжотойгоор хүгжөөһэйнгөө түлөө Москва

бюджетэйнгээ 80 процент, Омск 60 процент мүнгэ олоно. Энэ талаар бэлүүлхэ арга боломжо мандашые бии. Промышленна предприятияудай ажал хэрэг эдэбхижүүлхэ талааршые зохихо хэмжээнүүд зохёогдонхой.

Ой соо ажаһуугаад, модо болбосоруулангүй худалдаха гэшэ гэмтэ ябадал гаргалгатай жэшэмээр. Тиймэһээ бидэ Хитадай Тяньцзин хотын захиргаантай аша үрэтэй хэлсээ баталжа, Улаан-Үдэдэ модо болбосоруулгын хамтын предприятия бүри хаяын сагта ашаглаха тухай хэлсээ баталаабди. Манай анда хото - Дархантай харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ хэмжээнүүд хараалагдана. Тайбэн муниципальна банктэй хэлсээ баталха талаар мэргэжэлтэднай мүнөө хүдэлмэрилнэ.

Буряад Республикын 75 жэлэй ойн баяр болоо гэшээ. Мүнөө амаралтын үдэрнүүдтэ хотын найндэр үнгэргэгдэхэнь. Хотого болбосон түхэлтэй, болгохын тула, мүн лэ ехэ ажалай хэгдэһые ажаһуугшад, мүн айлшаднай мэдэнэ ёһотой.

Удын шэнэ хүүргын хоёрдохиталые, мүнтэрээр шэглэнэн харгы бариха хүдэлмэри хоёр халаанда эмхидхэгдэжэ, хотын найндэрэй үедэ ашаглалгада тушаагдахань. Хэхэ, бүтээхэ ажалнай ехэ. Зоной найдалые харюулхын тула манай захиргаанай бүхи хүдэлмэрилгшэд саашаа даашые оролдохо гээд Тание найдуулнаб, - гэжэ хотын мэр Г. Аидаев хэлэбэ.

Энэ уулзалгада хотын мэрэй орлогшонор хабаадаа. Удаань Г. А. Аидаев журналистнуудай табиһан асуудалнуудта харюусаа. Далай ХУБИТУЕВ.

ХЭЖЭНГЭДЭ ШАТАР, ДААМ ХҮГЖӨӨЛГЭДЭ ЭМИ ТАБИГШАДАЙ НЭГЭН ПЕТР ИПЬЧ ИПЬНЭЙ ТҮРЭНӨВР ОО НАНАНАЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАНА СПОРТЫН МАСТЕРТА КАНДИДАТ ГЭНН ЗЭРГЭ ОЛГОГДОХО ШАНАРТАЙ ДААМААР ХҮҮГЭДЭЙ РЕСПУБЛИКАНСКА МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮРИМ

I. Мүрысөөнэй хараа зорилгонууд:
Зоной дунда даам, шадалгые дэлгэрүүлгэ ба хүгжөөлгэ.
Даам наадагшадтай онол шадабариие дээшлүүлгэ.

II. Мүрысөө үнгэргэлгын газар ба саг:
1998 оной июлин 10-12-ой үдэрнүүдтэ Хэжэнгэ тосхондо үхибүүдэй болон эдиршүүлэй зохоохы түбэй байшан соо болохо. Июлин 10-най үдэр спортсменүүдэй ерэлгэ. Судьянарай зүблөөн ба мүрысөөнэй I шатын нааданууд 16 сагта эхилхэ.

III. Мүрысөөндэ хабаадагшад ба эрилтэ:
Энэ мүрысөөндэ II разрядһаа доошо бэшэ, мүн 1983-84; 1985-86; 1987-88; 1989 онуудта, мүн

саашанхи онуудта түрэнэн 4 бүлэг үхибүүд хабаадаха. 1986 оной кодексын ёһоор швейцарска гуримаар 9 турта мүрысөөн үнгэргэгдэхэ.

IV. Шагнал:
Наһанай илгаагаар 4 бүлэгтэ наадажа, шангай хуруинуудта гараһан хүбүүд, басагад Хүндэлэлэй грамотагаар ба үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаха. Тусхайта шангууд тогтоогдонхой.

V. Мүрысөөндэ хабаадагшадые шагналгын гаргашануудые Хэжэнгын аймагай хуралсалай таһаг даажа абаха. Харин бусад гаргашануудые нь мүрысөөндэ элыгээһэн эмхи зургаанууд бэе дээрээ дааха. Эмхидхэлэй комитет.

ХОНИШОД ДҮНГҮҮДЭЭ ТАТАБА

«Зүдхэли» гэнэн хүдөөгэй акционернэ нэгэдэлэй хонишод энэ жэлэйнгээ түл абалгын дүнгүүдые согсолбо. Эмнээ хэхэдээ, 3834 хурьга тоолон гаргаба. Энэнь 100 эхэ хонин бүри дээрэ тоолоходо, 86 хурьган абтаһан болоно. Мүнөөнэй байдалаар ехэ хайн дүнгүүд гэжэ тоологдохо байна.

Зүдхэлиинхид хахад хонидоо эртын түл абалгада тааруулжа үржүүлһэн байгаа. Март соо абтаһан хурьгад олон байба. 2039 эхэ

хонидоо 1917 түл абтаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүридэ 95,4 процент болоно. В. Батодалаева, Ц. Бадмацыренова, В. Билитуев зуунһаа 110 хүрэтэр түл абажа шалгарба. Удаань оройн түл абтаһан хонишод Б. Дашидондоков, С. Санданжамсов, Г. Цырендашиев гэгшэд зуунай 96-97 хурьга абажа, ногоон дээрэ гаргаба. Энэ ажахыда «кучугур» гэжэ нэрлэгдэдэг шэнэ үүлтэрэй хонид боро шэрхи түл үгэжэ,

үдэжэ байнхай. Тэдэнэй тоо мүнөө 4000 шахаба.

Зүдхэлиин бэлшээр дээрэ мүнөө дээрээ 16 мянган хонид тоологдоно. Ага тойрогсоогоо бултанһаан олон хонитой нютаг болоод байна.

Хони хурьганай аша олзонь багашые һаань, зүдхэлиинхид энэ халбария доройтуулангүй эрхилхэ гэжэ оролдоно.

Цырендондок ГОНГОРОВ.

ФРАНЦИ ОШОХОНЬ

Улаан-Үдэ хотын түмэр замай вокзал дээрһээ республикын мэдээжэ фольклорно «Тоонто» ансамбль Мордохонь. Нүүлээрнь Франциин ниислэл Париж хото самон ниидэхэ.

Францида уласхоорондын фольклорно фестивалда хабан юм. Тэдэ эгээл һонин, гоё бүтээлнүүдэ тэндэ харуулхаар хар бшуу.

Борис БАЛДА

— Спорт — Спорт — Спорт —

Бокс

МҮРЫСӨӨН ЭРХИМ ХЭМЖЭЭНДЭ ҮНГЭРЭВ

Гурбан үдэр соо, июнин 17-хоо 20 болотор «Стальмост» АО-гой спортын болон соёлой байшан соо боксоор спортын габыята мастер, Токиодо болон Олимпиадын мүнгэн медальда хүртэгшэ Веллингтон

Баранниковай 60 жэлэй болон Буряад Республикын байгуулагдаһаар 75 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Байгал-98» гэнэн уласхоорондын мүрысөөн үнгэргэгдөө.

Монголой, Кыргызстанай, Эрхүүгэй, Шэтын, Саха (Яхадай) болон бусад регионуудай эрхим боксернууд айлшаар манай хото ерэнэ байна. Эндэ Монголой командые онсо тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Тэрэнэй бүридхэлдэ 3 уласхоорондын классай спортын мастернууд, Атлантада үнгэргэгдэһэн Олимпиадада, дэлхийн болон Азийн чемпионатуудта хабаадагшад ороһон байгаа.

Эмхидхэлэй талаар мүрысөөн тон үндэр шата дээрэ үнгэргэгдөө гэхээр. Хэдэн үдэр соо спортын болон соёлой байшан соо боксдо дуратайшууд дүүрэн шахуу суглараа. Урда жэлнүүдтэ ороходоо «Байгал-98» тон хайн бэлдхэлтэй, дээдэ зэргын классай боксернуудые суглуулжа шадаа.

Чемпионуудые нэрлэбэл, Б.-М. Ванкеев, В. Красногоров, Д. Леонов, А. Витченко, А. Путинский, О. Макарецев (булта Буряад Республика) Атарбаяр Бямбаяр, Давацырен Сайнойдоб,

Түмэнцээн Үйтүмэн, Энван Батбуян (булта Монгол Каргин (Ангарск), Нуга Касенов (Кыргызстан) болон бэлдүүлгын парламентшада Р. Түмэнцээн Үйтүмэн мүрысөө гол шан - «Жигули» турна. Ег машинада хүртэһэн ИС про «Бурятэнерго» АО, «Түрпулуун нүүрһэнэй уурхай», «Ус» концерн, «Импульс» уудта, М хамтаржа, энэ сэнтэй байгуулан байна. Харин уламж чемпионууд үнгэтэ телевиз эмхи болон бэшэшые сэнтэй бэлдэ хүртөө.

Мүрысөөнэй түгэхэдэа бүхын нэрэ зэргэдэ хүртэхын эгээл хүндэ шөгнүүрнүүдэ хүртээр ба 91-һээ А килограммай шэгнүүр чемпионууд А. Путинский, Макарецев хоёр уулзажа, А. Ушөө тийхэдэ 67 килограм шэгнүүртэ илаһан Д. Леонов спортын мастертай зэргэдэ хуураа «Лонсон ГЕРГЕ М.ШАНТАКОВОЙ»

«ЧКАЛОВЕЦ» - «СЭЛЭНГЭ» Футбол

Буряад ороной нэрэ солье хамгаалжа ябаһан «Сэлэнгэ» команд футболистууд байгша ондо хэзээ хэзээнэйхиһээ ульгам барнаадажа ябана. Эдэнэр ээлжэтэ уулзалгануудаа үнгэргэхын Сибирин хото городууд руу ошоо бэлэй. Тийн июнин Июниин 26-да «Сэлэнгын» футболистууд Ленинск-Кузнецк «Заря» командатай наадаха. Харин июнин 30-да өөрынгөө ста дээрэ Благовещенский «Амуртай» наадаха юм. Наадаан үдэшэ часһаа эхилхэ гээд хануулаа.

Бадма ЦЫРЕМПИ

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад-Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

<p>Ахамад редактор А. Л. АНГАРХАЕВ.</p> <p>РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: Б.-М.Ж.БАЛДАНОВ (ахамад редакторай орлогшо), Г.Х.ДАШЕЕВА (ахамад редакторай орлогшо), Б.В.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (харюусалгата секретарь), А.Г.ЛУБСАНОВ (Буряад Республикын Правительство), Д.Д.СУНДАРОН (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудые даагнаа: Н.Д.НАМСАРАЕВ, Т.В.САМБЯЛОВА, Д.Ш.ХУБИТУЕВ, Л.Д.ТАПХАЕВ; В.И.ПИНТАЕВ (хэблэлэй директор).</p>	<p>Манай адрес:</p> <p>670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвилиин үйлэс, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.</p>	<p>Газетэ хэблэлэй 1 хуудһан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 3.900 (хамта 25.900). Хэблэлдэ тушаагдаһан саг 17.00.</p>	<p>"Республиканска типографи" гэнэ АО-до газетэ хэблэгдээ. Директорэй телефон: 21-40-45 Б-0079-дхи номертойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ № 8363.</p>
<p>Редакциин телефонууд: ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-68-08, 21-64-36, харюусалгата секретарин - 21-50-52, секретар - 21-50-52, таһагууд: экономикын болон политикын - 21-55-97 (даагшань), 21-63-86, соёлой, түүхын болон залуушуулай - 21-54-93 (даагшань), 21-57-63, 21-69-58, 21-60-21, мэдээсэлжэ рекламн - 21-62-62, 21-67-81, хэблэлэй - 21-33-61, оператор-корректорнүүдэй - 21-61-35, фотокорреспондентнүүдэй - 21-33-61, компьютерна түбэй-21-66-76, корпусктын - 21-66-76</p> <p>"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 21-49-94, бухгалтери - 21-23-67, вахта - 21-60-91.</p> <p>Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютагай нэрэнүүдэй бэшэлые хазагайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин һанамжа авторайхитай адли бэшэ байжа магад.</p>			